

6. OŽIVENÍ SMYSLŮ II - Chuť a čich

Cíle:

- Seznámit studenty/ky s akustickou ekologií.
- Probuzení a prohloubení sluchového vnímání.
- Rozšířit se skrze sluchové vnímání do světa.
- Získat vědomí/zkušenost ponořenosti ve světě, nikoliv pozice naslouchajícího stranou

Čas: min. 2 h (ideál 2,5 h. v závislosti od skupiny)

Reflexe domácího zadání: ZVUKOVÁ MAPA + PODCAST

Probíhá formou sdílení ve 2 skupinkách nebo společně. Studenti sdílejí své zážitky, co prožili u zadání na svém místě. Zaměřte se na to, co se jim podařilo i co bylo těžké.

Zkušenosti z reflexe: pro někoho velká výzva, rušily hlasy ptáků, ve zvukových mapách se objevovaly stejné prvky jako tečky, shluky, piktogramy, vlnovky nebo barevné plochy.

Teoretická část:

Klíčové pojmy/východiska k sestavení krátkého teoretického vstupu/ prezentace:

- Inspirací pro tvorbu cvičení je rostlinná fyzioložka Monika Gagliano a její psychedelická zkušenost, spočívající v dlouhé chuťové deprivaci před rituálem
- Fyziologický, kulturní a antropologický aspekt čichu a chuti (různý přístup v různých kulturách)
- Smysl čichu a jeho specifika a zajímavosti (fyziologické aspekty)

Zážitková část/cvičení:

Cvičení Poznávka chutí/vůní

Čas: max. 60 min.

Pomůcky:

1. část - uvařené vzorky (min. 2 vzorky), lžičky pro studenty/ky
2. část - dle možností sehnat co nejčerstvější substráty do zavírací skleničky, možnosti jsou např.:
 - říční sediment z litorálu – byl použit
 - čerstvý kompost
 - svrchní půda – byla použita
 - mírně zvětralé větvičky – byly použity
 - výrazná vegetační vůně (kopřivy, kerblík, bez černý)

Popis cvičení:

1. část: Ochutnávání vzorků

Studentky/i sedí a mají zavřené oči a při podávání jídla i ucpaný nos. Postupně přijímají 3 vzorky ochucené tj. osolené a neosolené vařené obiloviny (pohanka, jáhly, rýže). Pedagog/žka si nastaví systém jak vzorky podávat, jestli rovnou do úst nebo studentovi vloží do ruky lžičku se vzorkem, příp. jiný způsob. Vzorky si učitel/ka může očíslovat, aby měl přehled, co podává. Po „kole“ ochucených jídel studenti/ky určují vzorky, pak se podávají chuťové neutralizátory, a studenti opět určují, co by to mohlo být.

2. část: Pachy země

Studenti/ky mají zavřené oči a vždy ke každé vzorce přičichnou. Vzorek postupně podá pedagog/žka všem studentům/tkám. Úkolem je určit vzorky.

Pozn. pro pedagoga/žku: možnost si vybrat i jiné čichové podněty podle svého.

Pokud je někomu cvičení nepříjemné (platí obecně, že cvičení jsou dobrovolné) může zůstat v pozici pozorovatele nebo se účastnit jen druhé čichové části.

Reflexe cvičení: *Co studenti/ky prožili/y? Jak se jim ochutnávalo a čichalo? Co bylo obtížné? Co překvapilo příjemně? Co vám víc chutnalo? Proč myslí byly vzorky ochucené a neochucené?*

Zdroj: Tomáš Daněk, Luboš Slovák, Miloslava Hazuchová, 2023

Zadání na doma:

Vytisknout pro každého studenta/ku v malém formátu (viz přílohy).

JAK VLASTNĚ VONÍ ZEM?

Veźmi si s sebou svůj deník, něco na psaní, jdi na své místo a chvíli tam pobuď, aby ses uklidnil/a a opět se naladil/a spíš na vnímání. Pak si vyber nějakou část svého okolí, pás o délce zhruba dva metry. Klidně i víc, nebo větší plochu. Také to nemusí být jen na zemi, může to zahrnovat třeba i kmen stromu. Je dobré, aby vybraná část obsahovala co nejvíc typů povrchů. Třeba odhalenou půdu, spadané listy, břeh potoka a kmen stromu. Nebo jiné. Pokud v ní budou i nějaké zelené či kvetoucí rostliny, ještě lépe. Pak se seznam s pachy a vůněmi zvolené oblasti. Čičej k povrchu alespoň každých 30 cm nebo kdykoliv se povrch nějak výrazněji promění. Soustřeď se co nejvíc na samotný smyslový vjem. Nesnaž se přijít na to, proč voní právě tak. Neinterpretuj. Jen vnímej samotnou vůni či pach. Pak je zkus nějak zachytit do svého deníku. Pokud se budeš potřebovat na vjem rozpomenout, klidně se vrať. Zkus to vyjádřit výtvarně, či graficky. Jen pokud to nepůjde jinak, použij slova. Pokus se jen o popisný, metaforický či básnický jazyk. Opět, vyvaruj se interpretace.

Zdroj: Tomáš Daněk, 2023

Závěrečná báseň:

Vytisknout pro každého studenta/ky v malém formátu.

Předpokladům navzdory

*Dne 28.6.2020
napsala na svou
virtuální zed':*

*žijeme obklopeni lipami
a jejich sladká vůně
profukuje v noci ložnicí*

*ta slova údajně
neměla být básní
a včely údajně
nejsou básníky*

*a přesto
a přesto
a přesto*

*žijeme obklopeni květy
a každé setkání
je sklizní*

– Luděk Čertík